

Ny bog om 'Patientologi'

Bogen 'Patientologi – at være patient' behandler et begreb, som nok er ukendt for mange. Bogen kan anbefales, hvis man ønsker at forstå motiver bag patienters og pårørendes handlinger.

AF MARIANNE MØLLER, CAND. PHARM., MASTER I PROFESSIONEL KOMMUNIKATION

Patientologi....?! Er det noget om patienter eller en joke? Måske en stavefejl? Nej, begrebet eksisterer i bedste velgående. I hvert fald i dele af sundhedssektoren. Og ifølge forfatterne til bogen 'Patientologi – at være patient' har det gjort det siden 1978, hvor en amerikansk sygeplejeforsker, Pamela Brink, skrev en debatbog om emnet.

Brink undrede sig over, at patienter nærmest var usynlige i undervisningsmateriale om sundhedsvæsenet, og hun var indigneret over plejepersonalets negative indstilling over for patienter. Ved at anvende viden om patientologi – dvs. om patientperspektiv, patientroller, patienters kulturelle kontekst og offerroller – var det muligt at ændre personalets holdninger, så det ikke påførte patienterne flere lidelser og dårlig samvittighed. Nu har en gruppe sygeplejeforskere med videreuddannelse og undervisningserfaring pustet liv i begrebet. Det sker i forbindelse med en bog til klinisk praksis og undervisning inden for sundhedsprofessionerne.

Patientfortællinger

'Patientologi – at være patient' tager udgangspunkt i fire patientfortællinger om voksne med hhv. rygmarvsskade, nyresygdom, lymfeknudekræft og afasi. Fortællingerne er i resten af bogen empiri for en teoretisk gennemgang af området. Dette giver en god sammenhæng mellem "kød og blod" fra de individuelle beretninger og evidensen fra større undersøgelser. De teoretiske emner kommer vidt omkring: Videnskabsteori – herunder bl.a. hermeneutik og fænomenologi om det at producere viden om menneskers erfaringer med at være i bestemte situationer. Bl.a. forklares den meget velkendte erfaring, at en "vi-følelse" mellem patient og behandler fremmer sundhedsprocessen, simpelthen fordi der kommer fokus på det hele menneske og dets ressourcer. Det bekræfter ham/hende som menneske i det hele taget.

I modsætning til at patienten ikke inddrages, og der alene er fokus på den fysiske krop og det medicinske, som medfører manglende tro på sig selv og på helingsprocessen.

Illness-teorier

Herefter fortsættes med en gennemgang af illness-teorier – med menneskelige fællestræk som usikkerhed, kamp, udholdelsesevne, sorg, tab, håb, tilpasning og omskiftelighed. Elementer der både indgår i det at blive akut og mere langvarig syg. Teorier om fortællingens betydning, og

hvordan fortællinger fra patienter og pårørende kan analyseres, er også beskrevet. Det samme gælder kampmønstre som fx kampen for at komme videre efter sygdom. Begrebet afhængighed har sit eget kapitel og beskrives fra både patienters, plejepersonales og et teoretisk perspektiv. Og endelig diskuteres "den vanskelige patient", "den uddannede patient" og pårørendes betydning og funktion. Bogen afsluttes passende med et afsnit om patientkultur i et historisk perspektiv.

Hvert kapitel i bogen ledsages af en referenceliste, og bogen fremstår derfor grundig og velovervejet. Forfatterne spår, at humanistisk inspireret forskning vil være mere relevant i fremtiden, idet den enkeltes erfaringer dermed kan blive en fælles erfaring. Koblet med den mere kvantitative forskning samt almindelig "problemløsende sygeplejeforskning" vil syge og deres pårørende kunne sikres den bedst mulige omsorg, pleje og behandling.

Kombineres med prioriteringer

'Patientologi – at være patient' kan anbefales, hvis man ønsker at træde om på den anden side af skranken, bordet eller computeren og søge at forstå motiver bag patienters – og pårørendes – handlinger.

Vi er som sundhedsprofessionelle opdraget til at kalde vores egen viden for logik og patienternes oplevelser for ren patos, der som bekendt godt kan tælle en anelse mindre. Men måske er vi nået dertil, hvor patienters egen logik og erfaring må anses som centrale for, at en god behandling netop kan blive "den bedste behandling" for den enkelte.

At dette så også må kombineres med prioriteringer i sundhedsvæsenet, er en stor og svær opgave, men det bliver den – ligesom bogen – ikke mindre spændende af.

PATIENTOLOGI – AT VÆRE PATIENT

Redigeret af Anne-Mette Graubæk
GAD's forlag
Pris: 269,00 kroner.